

DOI: 10.26565/2786-5312-2025-101-02

УДК: 811.111'37'42

**А. М. Кричун**

Магістр філології, здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії зі спеціальності

035 – Філологія, асистент кафедри іноземних мов для природничих факультетів,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича;

e-mail: [a.krychun@chnu.edu.ua](mailto:a.krychun@chnu.edu.ua); ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-1564-5963>;GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com/citations?authuser=1&user=mi7UGRQAAAAJ>;RESEARCH GATE: [https://www.researchgate.net/profile/Anna-Krychun?ev=hdr\\_xprf](https://www.researchgate.net/profile/Anna-Krychun?ev=hdr_xprf).

## Моделювання ціннісного сегменту концепту COSY

Дослідження спрямоване на виявлення механізмів, за допомогою яких фразеологізми та, зокрема, паремії транслюють ціннісні знання про затишок у сучасному англомовному дискурсі. Актуальність дослідження моделювання ціннісного сегменту концепту COSY полягає в необхідності заповнення наукової прогалини у вивченні культурного та соціального аспектів дискурсу затишку. У статті розкрито мовну реалізацію ціннісних сегментів концепту COSY для глибшого розуміння моделювання культурних та психологічних аспектів дискурсу затишку через виконання наступних завдань: підсумування існуючих досліджень ціннісних сегментів концепту; визначення теоретичної основи для розуміння того, як фразеологічні та пареміологічні вирази відображають цінності сучасного англомовного дискурсу затишку; застосування концептуального аналізу дослідження концептів; аналіз конкретних прикладів фразеологізмів та паремій у лексикографічних джерелах, щоб реконструювати концепт COSY; проведення семантико-прагматичного аналізу стійких мовних виразів, які, хоча і не містять лексеми *cosy*, мають семи з компонентами лексичного значення “затишку”, що дає підстави відносити наведені прислів'я до вербалізаторів дискурсу затишку. Ціннісний компонент концепту COSY зумовлюється значеннями досліджуваних мовних одиниць і відображає світогляд носіїв мови, при цьому відбувається вплив процесу концептуалізації на його формування. Представлено інтерпретацію етнічного світогляду крізь призму відсутності чисельних ціннісних домінант дискурсу затишку англомовної лінгвокультури. Зроблено припущення, що низький рівень присутності концепту COSY в паремійному фонді британської культури свідчить про його незначну важливість для цього етносу.

**Ключові слова:** концепт COSY, пареміологічні вирази, сучасний англомовний дискурс, ціннісний сегмент концепту, фразеологізми.

**Як цитувати:** Кричун, А. (2025). Моделювання ціннісного сегменту концепту COSY. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов*, (101), 20-27.

DOI 10.26565/2786-5312-2025-101-02

**In cites:** Krychun, A. (2025). Modeling the value segment of the COSY concept. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: Foreign Philology. Methods of Foreign Language Teaching*, (101), 20-27.

DOI 10.26565/2786-5312-2025-101-02

## 1. ВСТУП

**Постановка проблеми.** Згідно з найбільш узагальненою сучасною інтерпретацією, концепти вважаються складними одиницями людської ментальної діяльності (мислення та пам'яті), які відображають і виражають культуру. Більшість дослідників погоджуються, що їхня структура складається щонайменше з трьох компонентів: поняттєвого, образного та ціннісного [8, с. 15; 18, с. 237]. Ця розвідка спрямована на виявлення механізмів, за допомогою яких фразеологізми та паремії сприяють формуванню та передачі ціннісних знань про затишок в сучасному англомовному дискурсі, інтерпретуючи його як концепт.

**Аналіз досліджень.** Концепт є не просто «схопленим» знаком поняттям, а являє собою сутність поняття етно-соціо-психо-лінгво-культурного порядку з чітко вираженим ціннісним сегментом [10, с. 102]. Ціннісний (валоративний) епістрат (надбудова-2) – найголовніша іпостась концепту, котра реалізується в єдності його *етнопсихологічного, соціо-дискурсивного і лінгвокультурного* начал [10, с. 102]. За Сосюром, з концептуальної точки зору, цінність безсумнівно є одним з елементів значення, яке може залежати від цінності і при цьому залишатися від неї відмінним [15, с. 114]. Когнітивні ознаки концепту, які його структурують, діляться на кілька базових зон, серед яких паремійна (когнітивні ознаки концепту, зафіксовані в прислів'ях і приказках) [11, с. 53]. Оскільки одним із фундаментальних властивостей культури є її інтегративність, тенденції елементів якої реалізуються в утворенні узгодженого й нерозривного цілого, то є всі підстави висловлювати думку про наявність систем зв'язків між усіма концептами, які експліцитно й імпліцитно, офіційно й неофіційно функціонують у певній культурі [8, с. 218]. Когнітивні механізми, задіяні в обробці та отриманні інформації, запускають низку процесів, які призводять до активації ціннісної складової концепту у свідомості людини з розвиненим етнічним світоглядом. Етнічний світогляд відіграє певну роль у визначенні тілесних відчуттів, залежних від зафіксованого в національній свідомості відношення до означуваного поняття [5, с. 458].

**Актуальність** розвідки моделювання ціннісних сегментів концепту COSY полягає в її приналежності до русла досліджень когнітивних вимірів дискурсів, а також необхідності заповнення наукової лакуни у контексті дискурсу затишку. Наскільки відомо, дискурс затишку раніше не був предметом ґрунтовних досліджень, тоді як суміжні дискурси комфорт та затишок репрезентовані концептом COMFORT, HYGGE, вже досліджувалися [6, с. 194; 22, с. 35–47].

Дослідження є наступним етапом у встановленні концептосфери дискурсу затишку [6, с. 193–198] та має за мету розкриття мовної реалізації ціннісного сегменту концепту COSY для розуміння моделюван-

ня культурних та психологічних аспектів сучасного англомовного дискурсу затишку, а також дослідження етноспецифічних особливостей цього феномену.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань: 1) підсумувати існуючі дослідження ціннісних сегментів концепту; 2) визначити теоретичну основу для розуміння того, як фразеологічні та пареміологічні вирази відображають цінності сучасного англомовного дискурсу затишку; 3) проаналізувати конкретні приклади фразеологізмів та паремій у лексикографічних джерелах, щоб реконструювати ціннісний сегмент концепту COSY; 4) представити та проаналізувати дані про те, як фразеологічні та пареміологічні вирази вербалізують дискурс затишку.

Матеріалом дослідження стали фразеологічні та пареміологічні вирази, що були відібрані за принципом релевантності компонентам лексичного значення концепта COSY з лексикографічних джерел: The Oxford Dictionary of English Proverbs (ODEP) [25] та The Oxford Dictionary of Proverbs (ODP) [24].

Оскільки нами не знайдено фразеологізмів, у складі яких був би експліцитно наявний вербалізатор змісту «затишок», ми зосередились на виразах, які транслують цей зміст імпліцитно. Щоправда, аналіз словників загальним обсягом біля 21 тисяч одиниць, засвідчив наявність лише 7 фразеологічних одиниць.

## 2. ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ТА ПАРЕМІОЛОГІЧНІ ВИРАЗИ-ВЕРБАЛІЗАТОРИ ДИСКУРСУ ЗАТИШКУ

Вихідним визначенням, на яке спираюсь у дослідженні, є таке: англомовний дискурс затишку – мисленнєво-мовленнєвий феномен, який включає все знання сучасної англомовної спільноти про сегмент дійсності, пов'язаний із затишком [6]. Ключовим у дискурсі затишку є метаконцепт COSY, який є об'єктом, а його ціннісний сегмент – предметом цього дослідження. Концепт може бути об'єктивованим окремим словом, словосполученням, фразеологізмом, реченням і цілим текстом (низкою текстів), а також невербальними засобами [4, с. 40]. Зосередимось на фразеологізмах та пареміях як ціннісно-об'єктивуючих формах концепту.

«Фразеологія є загальним терміном лінгвістики, що охоплює всі словосполучення, які мають різний ступінь фіксованості та ідіоматичності» [23, а)]. Фразеологія, і особливо англійська фразеологія, ймовірно, є однією з найпрогресивніших галузей сучасної лінгвістики. За останні чотири десятиліття вона перейшла від периферії лінгвістичного інтересу, куди її довго відносили через передбачувану несистематичну природу її об'єкта дослідження, до центру уваги разом з корпусною лінгвістикою [14, с. 125]. «ФРАЗЕОЛОГІЗМ, у ч., лінгв. усталений зворот, стійке поєднання слів, що виступає в мові як єдиний, неподільний і цілісний за значенням вислів» [2, с. 1548].

Сучасні фразеологічні дослідження зосереджуються на виокремленні, ідентифікації та описі багатослівних одиниць (Multi-Word Expressions), аналізі їх дискурсивних функцій і дослідженні варіацій фразеологічного реєстру [23, b)]. Розамунд Мун називає фразеологізми фразовими лексемами, розуміючи під ними весь спектр фіксованих і напівфіксованих складних елементів, які словники в англо-американській традиції класифікують і трактують як «фрази» або «ідіоми» (згідно з їхньою метамовною термінологією): такі елементи, які в контексті семантики, лексики, граматики або прагматики розглядаються як цілісні одиниці, а не як композиційні рядки. «Такі елементи включають чисті ідіоми, прислів'я, порівняння, інституціоналізовані метафори, формули, вислови та різні інші види інституціоналізованих словосполучень» [19, с. 79].

Подібне відродження пережила і підгалузь фразеології – пареміологія. «Паремія – у британській англійській мові (застаріла риторика): прислів'я, аксіома» [13]. Пареміологія – більш специфічний термін, який зосереджується виключно на науковому вивченні прислів'їв [23, а)]. Вийшовши за межі традиційних нелінгвістичних підходів, що зосереджувалися переважно на збиранні та категоризації прислів'їв, пареміологія була міцно інтегрована в лінгвістику [20, 21]. Вивченню феномена паремії присвятили свої праці такі українські науковці, як: І. О. Голубовська, Л. І. Даниленко, О. В. Дуденко, Ж. В. Колоїз, З. Г. Коцюба, В. М. Мокієнко, М. М. Пазяк, В. Л. Пирогов, О. О. Потебня, О. О. Селіванова [12, с. 68].

Етимологію окремих паремій можна простежити до Біблійних текстів, а також часів Стародавнього Риму та Греції. Проте, навіть якщо перші письмові записи деяких прислів'їв датуються цим періодом, неможливо визначити, як довго вони існували в усній традиції до їх фіксації [17, с. 28 – 48]. Двома основними агентами творення проverbs'я були індивідуум та писемні джерела. Суб'єкт інкапсулював акумульоване експерієнціальне знання в прислів'ях. Водночас, з розширенням освітніх можливостей, афоризми та аксіоми були інтегровані в літературні твори і поступово проникали до нижчих соціальних верств, доки не були прийняті соціумом як прислів'я. Відбувається поступова вертикальна інтеграція усного дискурсу, в якому література виступає як своєрідний вічно-рухомий механізм, що підхоплює і реінтегрує прислів'я. Афоризми, з ціннісними характеристиками прислів'їв, існували в Англії ще в першій половині восьмого століття. Прислів'я передавалися вербально задовго до їх фіксації в письмовій формі і репрезентували чітко визначені аспекти знання, результат обсервації, оскільки втілювали універсальні істини [25, с. Vii – Viii]. Припускаємо, що одним з таких, які важливі для суспільства та приналежні до набору цінностей, є феномен затишку, втілений у концепті COSY.

Питання оцінки, цінності та ціннісних орієнтацій досліджується головним чином у логіці, де під оцінкою зазвичай розуміють судження про цінності [1, с. 13]. Підґрунтям оцінного судження суб'єкта дискурсу стають його/її ціннісні орієнтири, які реалізуються у спектрі раціоналістичних, психологічних та абсолютних раціональних оцінок [1, с. 15]. В. В. Жайворонок паремії інтерпретує як одиниці етнічної (традиційної) лінгвокультури, що віддзеркалюють певну специфіку, своєрідність вербалізації довкілля у спеціалізованій формі, мовній свідомості відповідного етносу [3, с. 48-63].

Розуміння ціннісних орієнтирів є ключовим для семантико-прагматичного аналізу фразеологічних та пареміологічних виразів-вербалізаторів дискурсу затишку, оскільки вони відображають культурні, соціальні та психологічні аспекти комунікації, визначають контекстуальне використання цих виразів та впливають на їх інтерпретацію.

**Результати та обговорення.** У зв'язку з невиявленням фразеологізмів, що містять явний вербалізатор концепту COSY, ми зосередилися на виразах, які передають цей зміст опосередковано, опираючись на його поняттєву складову, представлену класами, кожен з яких має синонімічні гіперсеми: *comfortable, warm, friendly, pleasant, intimate, small, snug, safe, private, making you feel relaxed, marked by a discreet and cautious attitude or procedure.*

(1) *A clean CONSCIENCE is a good pillow. – Чиста совість – м'яка подушка.* (переклад тут і надалі – А.К.)

There are a number of traditional ways of expressing the notion that a clear conscience enables its possessor to sleep soundly, even, as a well-attested variant claims, through a thunderstorm. (Існує багато традиційних способів виразити думку про те, що чиста совість дозволяє її власнику спати спокійно, навіть, як стверджує добре відомий варіант, під час грози.)

■ 1605 SHAKESPEARE *Macbeth* IV. i. 85 I may tell pale-hearted fear it lies, And sleep in spite of thunder. Cf. *Ger Gut Gewissen ist ein sanftes Ruhehissen*; Fr. *Une conscience pure est un bon oreiller.* 1721 J. KELLY *Scottish Proverbs* 14 A safe Conscience makes a sound Sleep 1747 B. FRANKLIN *Poor Richard's Almanack* (July) A quiet conscience sleeps in thunder. 1902 F.E. HULME *Proverb Lore* 216 A good conscience makes an easy couch, 1929 'P. OLDFELD' *Alchemy Murder* ii, 18 [The bed] was hard and cold, and he found poor comfort in a copybook maxim which came back vaguely to him – something about a good conscience providing the softest pillow for a weary head. 1992 MIEDER *Dict. American Proverbs* 112 A clean conscience is a good pillow [12, с. 58].

Це прислів'я відображає ціннісний аспект затишку, пов'язаний із: *ментальним спокоєм* (чиста совість) та *фізичним комфортом* (добра подушка); підкреслює важливість моральної цілісності та психологічного комфорту.

(2) *He is wise enough that can keep himself warm. – Той мудрий, хто може зігрітися сам.*

■ **1546** J. HEYWOOD *Prov.* (1867) II. ii. 46 Ye are wise inough (quoth he) if ye keepe ye warme. **1614** JONSON Barthol Fair v. ili In a scrivener's furred gown, which shews he is no fool\* For therein he hath wit enough to keep himself warm. **1670** RAY *Prov.* 28 He is wise enough that can keep himself warm. **1593-4** SHAKS. *Tam. Shrew* II i. 258 *Pet. Am* I not wise? *Kath.* Yes; keep you warm **1598-9** *Much Ado* I. 1. 68 If he have wit enough to keep himself warm. [13, c.147].

Мудрість, зокрема, проявляється в здатності створити *затишне, комфортне і безпечне* середовище для себе, що є частиною мудрості.

(3) *Home is home, though it be never so homely.* – Дім є домом, хоч би яким скромним він не був.

■ **1670** RAY *Prov.* 103 Home is home though it be never so homely. **1692** R. L'ESTRANGE *Fables* clxxxv (1738) 198 'Why truly', says the tortoise, 'I was at home, . . . and Home is home let it be never so homely'. **1883** J. PAYN *Thicker than W.* ix 'Home is home, no matter how homely', and the sitting-room and two bedrooms . . . were as much their home as though they possessed a house in the neighbouring square [13, c. 191].

Цінності затишку, які розкриваються через це прислів'я, включають: *емоційну прив'язаність, комфорт і безпеку, задоволення, відчуття приналежності*. Справжній затишок досягається через емоційний комфорт та особистий зв'язок, а не через матеріальні аспекти.

(4) *Home is homely.* – Дім є затишним.

■ **1546** J. HEYWOOD *Prov.* (1867) i. iv. 9 And home is homely, though it be poore in syght. 1611 COTGRAVE *S V. Pouvoir*, When all is done home's homelie. **1732** KELLY *Scot. Prov.* 132 Hame is a hamelv word. **1832** MOTHERWELL *Introd. to HENDERSON'S Scot. Prov.* (1881) xix Nothing more bitter was ever uttered . . . against our Supreme Court of Judicature, than the saying . . . Hame is hamely, Quo' the Deil, when he f and. himself in the Court of Session [13, c. 191].

Прислів'я розкриває цінності затишку, такі як *комфорт, тепло, безпека*. Ці цінності підкреслюють емоційне та психологічне значення дому, що робить його затишним місцем.

(5) *Home is where the heart is.* – Дім там, де серце.

A person's home is not necessarily where he actually lives but where his affections are directed. (Домівка людини не обов'язково там, де вона фактично живе, а там, куди спрямовані її почуття).

■ **1870** J. J. McCloskey in Goldberg & Heffner *Davy Crockett & Other Plays* (1940) 79 'As I am to become an inmate of your home, give me a sort of a panoramic view.' 'Well, home, they say, is where the heart is.' **1950** H. M. Gay *Pacific Spectator* IV. 91 'Home is where the heart is,' she said, 'if you'll excuse the bromide [trite remark].' **1979** K. Bonfiglioni *After You with Pistol* xxi. 'Where is "home", please,' I asked. 'Home's where the heart is,' he said [12, c. 153].

Цей фразеологічний вираз підкреслює, що дім – це не просто фізичний простір, а місце, де є *емоційна прив'язаність і відчуття приналежності*.

Табл. 1

### Семантико-прагматичний аналіз фразеологічних та пареміологічних виразів

Table 1

#### Semantic-pragmatic analysis of phraseological and paremiological expressions

| Компонент лексичного значення<br>концепта COSY |     | comfortable | warm | frienly | intimate | pleasant | small | snug | safe | private | making you feel relaxed | marked by a discreet and cautious attitude<br>or procedure | total |
|------------------------------------------------|-----|-------------|------|---------|----------|----------|-------|------|------|---------|-------------------------|------------------------------------------------------------|-------|
|                                                |     |             |      |         |          |          |       |      |      |         |                         |                                                            |       |
| Фразеологічні та<br>пареміологічні вирази      | (1) | +           | +    |         |          | +        |       | +    | +    |         | +                       |                                                            | 6     |
|                                                | (2) | +           | +    |         |          |          |       | +    | +    |         | +                       | +                                                          | 6     |
|                                                | (3) | +           | +    | +       | +        | +        | +     | +    | +    | +       | +                       |                                                            | 10    |
|                                                | (4) | +           | +    | +       | +        | +        | +     | +    | +    | +       | +                       |                                                            | 10    |
|                                                | (5) | +           | +    | +       | +        | +        |       |      | +    | +       | +                       |                                                            | 8     |
|                                                | (6) | +           | +    | +       | +        | +        |       |      | +    | +       | +                       |                                                            | 8     |
|                                                | (7) | +           | +    | +       | +        | +        |       |      | +    | +       | +                       |                                                            | 8     |



(6) *EAST, west, home's best.* – Схід чи захід, вдома найкраще.

However far afield a person travels, home remains the best place. (Як би далеко не подорожувала людина, дім залишається найкращим місцем).

■ 1859 W. K KELLY *Proverbs of all Nations* 36 'East and west, at home the best (German)... Ost und West, daheim das Best, 1869 C. H. SPURGEON *John Ploughman's Talk* xiii. East and west, Home is best, 1920 E. V. LUCAS *Verena in Midst* cxiii. None the less 1 don't envy the traveller. 'East, west, home's best.' 1994 'C. AIRD' 'Fair Cop' in *Injury Time* (1995) 27 As the police professional in Calleshire most involved with murder, Detective Inspector Sloan would have been the last man in the world to subscribe to the view that 'East or West, Home's Best' since home was where most victims of murder met their end [12, с. 90].

Це прислів'я підкреслює універсальну цінність дому як найкращого місця для комфорту та затишку.

(7) *There is no place like home.* – Немає місця, як дім.

■ 1822 J. H. PAYNE *Song, Home, Sweet Home* Be it ever so humble, there's no place like home. 1859 LD. DUFFERIN *Lett. High Lat.* (1895) 241 My infant walrus would come among us again with a contented grunt, as much as to say, 'Well, after all, there's no place like home' 1876 J. PAYN *Halves* xxi When one was sick there was no place like home [13, с. 479].

Цей вираз презентує цінності, які підкреслюють емоційне та психологічне значення дому, роблячи його місцем затишку та благополуччя.

За допомогою семантико-прагматичному аналізу ми з'ясували, що фразеологічні вирази (1)-(7), які хоча і не містять лексики *cosy*, мають семи з компонентами її лексичного значення: зруч-

ний, теплий, дружній, інтимний, приємний, маленький, затишний, безпечний, приватний, розслабляючий (див. табл. 1). Цей аналіз дає підстави вважати, що наведені прислів'я стосуються затишку. З огляду на твердження про те, що концепт є ключовим при наявності значної кількості фразеологізмів із цим словом, широкого використання в прислів'ях, висловах, припускаємо, що концепт COSY не був ключовим в англomовній лінгвокультурі через невідповідність згаданому критерію.

### 3. ВИСНОВКИ

Ціннісний компонент концепту COSY обумовлений значеннями досліджуваних мовних одиниць і відображає світогляд носіїв мови, водночас на його формування впливає процес концептуалізації.

Досліджувані прислів'я відображають ціннісний аспект затишку, пов'язаний із: *ментальним спокоєм, фізичним комфортом*; здатністю створити затишне, комфортне і безпечне середовище для себе, що є частиною мудрості; а також *емоційною прив'язаністю, задоволенням і відчуттям приналежності*.

Припускаємо, що відсутність паремій, що містять лексему *cosy* може бути свідченням того, що досліджуваний концепт COSY не був значущим, або не мав значного впливу на повсякденне життя англomовної лінгвокультури, де дискурс затишку вербалізувався через концепти ДІМ, ЧИСТА СОВІСТЬ, МУДРІСТЬ та ін.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у дослідженні невербальних засобів репрезентації концепту COSY в сучасному англomовному дискурсі.

### СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Благодарна, О. М. (2010). Об'єктивація ціннісного потенціалу концепту РОБОТА у сучасному британському дискурсі. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*, 896, 12–16.
2. Бусел, В. Т. (Ред.). (2005). *Великий тлумачний словник сучасної української мови*. Київ: Перун.
3. Жайворонок, В. В. (2001). Українська етнолінгвістика: деякі аспекти досліджень. *Мовознавство*, 5, 48–63.
4. Мартинюк, А. П. (2011). *Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики*. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна.
5. Молгамова, Л. О. (2023). *Алгоритм дослідження концепту: лінгвосинергетичний аспект*. (Trends in the development of philological education in the era of digitalization: European and national contexts: Scientific monograph). Riga: Baltija Publishing. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-303-3-20>.
6. Осовська, І., & Кричун, А. (2024). Компонентний дефініційний аналіз лексики COSY. *Науковий збірник: «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка»*, 78(2), 193–198. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/78-2-27>
7. Пазяк, М. М. (1989). *Прислів'я та приказки: Природа. Господарська діяльність людини*. Київ: Наукова думка.
8. Полюжин, М. М. (2006). Про синкретичні теорії концепту. *Проблеми романо-германської філології: збірник наукових праць*, 5–22.
9. Полюжин, М. М. (2015). Поняття, концепт та його структура. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Філологічні науки. Мовознавство*, 4, 214–224.
10. Приходько, А. М. (2008). Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. *Прем'єр*.
11. Шкворченко, Н. М., & Шарапановська, Ю. В. (2021). Структура класифікації концепту у лінгвістичному дослідженні. *Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету*, 35, 52–56.
12. Юськів, Б. (2013). Паремійна картина світу: проблеми дослідження. *Studia Ukrainica Posnaniensia*, 1, 67–73. <https://doi.org/10.14746/sup.2013.1.08>.

13. Collins English Dictionary. Retrieved from: <https://www.collinsdictionary.com>.
14. Gray, B., & Biber, D. (2015). Phraseology. In D. Biber & R. Reppen (Eds.), *The Cambridge Handbook of English Corpus Linguistics*, 125–145. <https://doi.org/10.1017/CBO9781139764377.008>.
15. Harris, R. (Ed.). (2013). *Ferdinand de Saussure: Course in General Linguistics*. Bloomsbury Publishing, UK.
16. Krzeszowski, T. P. (1990). The axiological aspect of idealized cognitive models. *Meaning and Lexicography*, John Benjamins Publishing Company, 135–165. <https://doi.org/10.1075/llsee.28.16krz>.
17. Mieder, W. (2014) Origin of Proverbs. In H. Hrisztova-Gotthardt & M.A. Varga (Eds.), *Introduction to paremiology: A comprehensive guide to proverb studies* (pp. 28–48). Warsaw: De Gruyter Open Ltd.
18. Mizin, K. & Letiucha, L. (2019). The Linguo-Cultural Concept TORSCHLUSSPANIK as the Representative of Ethno-Specific Psycho-Emotional State of Germans. *Psycholinguistics*, 25(2), 234–249. <https://doi.org/10.31470/2309-1797-2019-25-2-234-249>.
19. Moon, R. (1998). Frequencies and Forms of Phrasal Lexemes in English. In A. P. Cowie (Ed.) *Phraseology: Theory, Analysis, and Applications* (pp. 79–100). Oxford University Press.
20. Norrick, N. R. (1981). *Proverbial Linguistics: Linguistic Perspectives on Proverbs*. Trier: Linguistics Agency.
21. Norrick, N. R. (1985). *How Proverbs Mean: Semantic Studies in English Proverbs*. Berlin: Mouton.
22. Pessel, W. K. (2018). The Hygge Phenomenon. Between a Lifestyle and Nationalism. *Przegląd Humanistyczny*, 2, 35–47. <https://doi.org/10.5604/01.3001.0012.5773>.
23. Solano R.M., & Klégr A. (Eds.). (2022). Phraseology and Paremiology in English. *Lexis*, 19, 3–4. Retrieved from: a) <https://journals.openedition.org/lexis/4553> b) <http://journals.openedition.org/lexis/6489>; <https://doi.org/10.4000/lexis.6489>
24. Speake, J. (Ed.). (2015). *The Oxford Dictionary of Proverbs*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acref/9780198734901.001.0001>.
25. William, G. S. (1949). *The Oxford Dictionary of English Proverbs*. Oxford at the Clarendon Press.

Стаття надійшла до редакції 26.02.2025

Стаття рекомендована до друку 08.04.2025

---

**Anna Krychun** – Master of philology, PhD student in the specialty 035 – Philology, assistant Professor at the Department of Foreign Languages for Natural Sciences of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University; e-mail: [a.krychun@chnu.edu.ua](mailto:a.krychun@chnu.edu.ua); ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-1564-5963>; GOOGLE SCHOLAR: <https://scholar.google.com/citations?authuser=1&user=mi7UGRQAAAAJ>; RESEARCH GATE: [https://www.researchgate.net/profile/Anna-Krychun?ev=hdr\\_xprf](https://www.researchgate.net/profile/Anna-Krychun?ev=hdr_xprf).

## MODELING THE VALUE SEGMENT OF THE COSY CONCEPT

This study aims to identify the mechanisms by which phraseological units, particularly paremiology, convey value-based knowledge about coziness in contemporary English discourse. The relevance of modeling the value segment of the concept COSY lies in addressing the scientific gap in studying the cultural and social aspects of cosiness discourse. The article reveals the linguistic realization of the value segments of the concept COSY for a deeper understanding of modeling the cultural and psychological aspects of cozy discourse through the following tasks: summarizing existing research on the value segments of the concept; establishing a theoretical basis for understanding how phraseological and paremiological expressions reflect the values of contemporary English cozy discourse; applying conceptual analysis to the study of concepts; analyzing specific examples of phraseological units and proverbs in lexicographic sources to reconstruct the concept COSY; conducting a semantic-pragmatic analysis of stable expressions that, although not containing the lexeme “cosy”, have components related to the lexical meaning of “coziness”, thus allowing these proverbs to be considered as verbalizers of cosiness discourse. The value component of the concept COSY is determined by the meanings of the studied linguistic units and reflects the worldview of language speakers, influenced by the process of conceptualization in its formation. An interpretation of the ethnic worldview is presented through the absence of numerous value dominants in cosiness discourse of the English-speaking linguistic culture. It is hypothesized that the low presence of the COSY concept in the paremiological corpus of British culture indicates its lesser importance for this ethnic group.

**Key words:** *contemporary English discourse, COSY concept, paremiological expressions, phraseological units, value segment of the concept.*

## REFERENCES

1. Blahodarna, O. M. (2010). Obiektyvatsiia tsinnisnoho potentsialu kontseptu ROBOTA u suchasnomu brytanskomu dyskursi [Objectification of the value potential of the concept of WORK in contemporary British discourse]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina*, 896, 12–16.
2. Busel, V. T. (Red.). (2005). *Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy [A comprehensive explanatory dictionary of the modern Ukrainian language.]*. Kyiv: Perun.

3. Zhaivoronok, V. V. (2001). Ukrainska etnolinhvistyka: deiaki aspekty doslidzhen [Ukrainian ethnolinguistics: some aspects of research]. *Movoznavstvo*, 5, 48–63.
4. Martyniuk, A. P. (2011). *Slovyk osnovnykh terminiv kohnityvno-dyskursyvoi linhvistyky [Glossary of basic terms of cognitive discourse linguistics]*. Kharkiv: KhNU imeni V. N. Karazina.
5. Molhamova, L. O. (2023). *Alhorytm doslidzhennia kontseptu: linhvosynerhetychnyi aspekt [Concept research algorithm: linguistic synergy aspect]*. (Trends in the development of philological education in the era of digitalization: European and national contexts: Scientific monograph). Riga: Baltija Publishing. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-303-3-20>.
6. Osovska, I., & Krychun, A. (2024). Komponentnyi definitsiinyi analiz leksemy COSY [Component-based definition analysis of the lexeme COSY]. *Naukovyi zbirnyk: «Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobyt'skoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka»*, 78(2), 193–198. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/78-2-27>
7. Paziak, M. M. (1989). *Pryslivlia ta prykazky: Pryroda. Hospodarska diialnist liudyny [Proverbs and sayings: Nature. Human economic activity]*. Kyiv: Naukova dumka.
8. Poliuzhyn, M. M. (2006). *Pro synkretychni teorii kontseptu [On syncretic theories of the concept]*. *Problemy romano-hermanskoï filolohii: zbirnyk naukovykh prats*, 5–22.
9. Poliuzhyn, M. M. (2015). Poniattia, kontsept ta yoho struktura [The concept and its structure]. *Naukovyi visnyk Shkhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky. Seriya: Filolohichni nauky. Movoznavstvo*, 4, 214–224.
10. Prykhodko, A. M. (2008). *Kontsepty i kontseptosystemy v kohnityvno-dyskursyvniï paradyhmi linhvistyky [Concepts and concept systems in the cognitive-discursive paradigm of linguistics]*. *Premier*, 332.
11. Shkvorchenko, N. M., & Sharapanovska, Yu. V. (2021). Struktura klasyfikatsii kontseptu u linhvistychnomu doslidzheni [The structure of concept classification in linguistic research]. *Naukovi zapysky Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*, 35, 52–56.
12. Yuskiv, B. (2013). Paremiina kartyna svitu: problemy doslidzhennia [The paremic picture of the world: problems of research]. *Studia Ukrainica Posnaniensia*, 1, 67–73. <https://doi.org/10.14746/sup.2013.1.08>.
13. Collins English Dictionary. Retrieved from: <https://www.collinsdictionary.com>.
14. Gray, B., & Biber, D. (2015). Phraseology. In D. Biber & R. Reppen (Eds.), *The Cambridge Handbook of English Corpus Linguistics*, 125–145. <https://doi.org/10.1017/CBO9781139764377.008>.
15. Harris, R. (Ed.) (2013). *Ferdinand de Saussure: Course in General Linguistics*. Bloomsbury Publishing, UK.
16. Krzeszowski, T. P. (1990). The axiological aspect of idealized cognitive models. *Meaning and Lexicography*, John Benjamins Publishing Company, 135–165. <https://doi.org/10.1075/llsee.28.16krz>.
17. Mieder, W. (2014) Origin of Proverbs. In H. Hrisztova-Gotthardt & M.A. Varga (Eds.), *Introduction to paremiology: A comprehensive guide to proverb studies* (pp. 28–48). Warsaw: De Gruyter Open Ltd.
18. Mizin, K. & Letiucha, L. (2019). The Linguo-Cultural Concept TORSCHLUSSPANIK as the Representative of Ethno-Specific Psycho-Emotional State of Germans. *Psycholinguistics*, 25(2), 234–249. <https://doi.org/10.31470/2309-1797-2019-25-2-234-249>.
19. Moon, R. (1998). Frequencies and Forms of Phrasal Lexemes in English. In A. P. Cowie (Ed.) *Phraseology: Theory, Analysis, and Applications* (pp. 79–100). Oxford University Press.
20. Norrick, N. R. (1981). *Proverbial Linguistics: Linguistic Perspectives on Proverbs*. Trier: Linguistics Agency.
21. Norrick, N. R. (1985). *How Proverbs Mean: Semantic Studies in English Proverbs*. Berlin: Mouton.
22. Pessel, W. K. (2018). The Hygge Phenomenon. Between a Lifestyle and Nationalism. *Przegląd Humanistyczny*, 2, 35–47. <https://doi.org/10.5604/01.3001.0012.5773>.
23. Solano R.M., & Klégr A. (Eds.). (2022). Phraseology and Paremiology in English. *Lexis*, 19, 3–4. Retrieved from: a) <https://journals.openedition.org/lexis/4553> b) <http://journals.openedition.org/lexis/6489>; <https://doi.org/10.4000/lexis.6489>
24. Speake, J. (Ed.). (2015). *The Oxford Dictionary of Proverbs*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acref/9780198734901.001.0001>.
25. William, G. S. (1949). *The Oxford Dictionary of English Proverbs*. Oxford at the Clarendon Press.

The article was received by the editors 26.02.2025

The article is recommended for printing 08.04.2025